N°. 500. **DE GRONDWET.** 185[illegible]

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . *f* 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

WOENSDAG 3 JANUARIJ.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten **M. Schooneveld en Zoon**, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven **franco** aan het Bureau **De Grondwet**, Jan Hendrikstraat, n°. 259.

De Regering heeft door hare verklaring in de zitting van den 20 December jl. de ministeriële bladen deerlijk in het naauw gebragt.

Zal het blad uit de residentie nu zijne zelfstandige onafhankelijkheid (?) niet moeten prijs geven, daar er toch in zijn gevoelen omtrent vermindering van lasten een opmerkelijken strijd met dat van de Regering bestaat?

Op 22 November schreef dat blad:

»Wij achten het niet ondoelmatig ons gevoelen in weinige woorden zamen te trekken, ten einde, zoo noodig, en zoo mogelijk nog van eenigen invloed te zijn bij de gewigtige beraadslagingen, die thans plaats vinden of weldra zullen worden gehouden. Dat gevoelen komt hierop neder: *wij beschouwen het tijdstip ten eenemale ongeschikt om tot eene vermindering van lasten over te gaan.* De staatkundige verwikkelingen van Europa laten dit volstrekt niet toe. *Elke stap, die daartoe wordt gedaan, beschouwen wij als roekeloos en onverantwoordelijk.* Wil men eenige opcenten opheffen, die men, des noods, spoedig herstellen kan, het is ons wel. Maar verder te gaan, zou kunnen leiden tot gevolgen, die vroeg of laat diep zouden zijn te betreuren. *Dat zijn volstrekt geen woorden om vrees in te boezemen, of angst te wekken, maar wij hebben hier uitsluitend het oog op de gebeurtenissen in Europa.* Wat men er ook van zegge: de staatkundige gezigteinder is duister en met donkere wolken beneveld. *Maar al te spoedig kan aan den staat van onzijdigheid een einde komen.* Wie weet hoe kort het duren zal, dat de Staten, die thans nog gerust het krijgstooneel aanschouwen, *geroepen kunnen worden* een meer werkdadig aandeel aan den strijd te nemen of daartoe hulpmiddelen te verschaffen. Wij willen, wij mogen, de gebeurtenissen niet vooruitloopen, maar roepen het onze landgenooten ten ernstigste toe: *Waakt!* want het onweder, dat in verte dreigt, kan spoediger overslaan, dan min nadenkenden welligt veronderstellen.»

Zóó schreef het blad, *vier* dagen *na* de verklaring, die de Minister van Financiën den 17 November in de Tweede Kamer deed.

Den 4 December wordt een voorstel ingediend tot afschaffing van den accijns op het gemaal der *rogge*, en nu lezen wij in het blad van 10 December:

»*Als men den moed heeft* om in de tegenwoordige tijdsomstandigheden tot eene vermindering van lasten te besluiten, dan gelooven wij, dat de algemeene wensch is, om zoo veel mogelijk den druk te verligten der lasten, waarmede de eerste levensbehoeften zijn bezwaard. En dan komt vóór alles in aanmerking de vermindering of *de opheffing, geheel of ten deele*, NAARMATE DE FINANTIËLE KRACHTEN DAT TOELATEN *van den accijns op het gemaal.* Besluit dus de groote meerderheid der Kamer, dat het tijdstip is aangebroken, om met eene verligting van lasten aan te vangen, *dan zullen wij ons verheugen en onze medeburgers geluk wenschen*, zoo diezelfde meerderheid die verligting mogt doen nederkomen op den accijns op het gemaal.»

Wat den 22 November *roekeloos en onverantwoordelijk* werd geroemd, moest op 10 December als een blijk van *moed* worden genoemd. Op eerstgenoemd tijdstip waren het de *gebeurtenissen van Europa*, die weldra zouden noodzakelijk kunnen maken, dat Nederland de onzijdigheid tegen eene active deelneming moest verwisselen, en *enkele* dagen later zijn het slechts de *finantiële krachten*, waarvan de beslissing tot geheele of gedeeltelijke opheffing van den accijns op het gemaal afhankelijk wordt gemaakt.

Zoo blijken er omstandigheden te hebben plaats gehad, buiten verband met den politieken toestand van Europa, die het voorstel der Regering, om slechts 23 opcenten op het gemaal af te schaffen, zoo snel hebben doen aanwassen: omstandigheden, die, als het ware, voor de ingewijden de voorbereiding tot de verklaring van December zijn geweest.

De Nederlander meent in een artikel der *Amsterdamsche Courant*, geschreven den 20 December, betreffende de afschaffing van belastingen, »een bewijs »te kunnen ontleenen, dat er niet, gelijk sommigen »wel eens gemeend hebben, tusschen die Courant en »het Ministerie voorafgaand overleg is; immers, dat »daaruit blijkt, dat de steller aan de verklaring der »Regering van 17 November gedachtig, met de ver»klaring van 20 December niet bekend was.»

Zou het met die meening wel ernst zijn?

De opmerking is onnoozel of ironisch.

Wij gelooven het laatste.

Immers heeft het *de Nederlander* niet willen ontveinzen, »dat de aanwas van het voorstel der 23 opcenten »*buitengemeen snel* is.»

Onder dit Ministerie vertoonde zich eene buitengemeene vaardigheid in de *changemens de vue*.

Men was zeldzaam tegen den drang der omstandigheden bestand.

Eene herhaling van 't geen wij ook in 1848 zagen plaats grijpen, toen, bijvb. menig Kamerlid zich als strengbehoudend des avonds ter ruste begaf, om den volgenden dag als liberaal te ontwaken.

Wie herinnert zich niet de tooneelen uit de *Arnhemsche Courant* van dien tijd, waarbij o. a. van de afgevaardigden uit de provincie *Utrecht* de wonderbaarlijkste surprises werden voorgesteld, bijv. de ontmoeting van de heeren MENSO en KIEN:

»*Mijn Hemel! jij ook liberaal*, KIEN?»

Is het dan zóó onmogelijk, dat de steller van het artikel in den vroegen *morgen* van 20 December, of wel misschien te middernacht, eene meening uitdrukte, die hij, na verloop van eenige uren, ten gevolge van betere inzigten, of om den drang van het oogenblik liet varen?

Hebben wij het niet van den Min. VAN HALL bij de beraadslagingen over de begrooting van *Buitenlandsche Zaken* gezien, dat hij absoluut eene verhooging van *f* 12,000 behoefde, »in het belang van *mijn* »*Vaderland!*» maar zich eenige oogenblikken later met het »*halfje*» perfect tevreden stelde?

Bij het vooruitzigt, dat de Regering hare denkbeelden omtrent vermindering van lasten in bepaalde voorstellen geformuleerd, nadat de Kamer weder zal zijn bijeengekomen, zal mededeelen, mogen wij de aandacht vestigen op eenige hoogstgewigtige zinsneden, voorkomende in het adres, dat de Kamer van Koophandel en Fabrieken der residentie, ter ondersteuning van het aanhangige voorstel tot afschaffing van den accijns op de brandstoffen, heeft ingediend.

Die Kamer zegt, o. a., op blz. 1 en 2:

»Het stelsel van vrijen handel moge de meeste voordeelen opleveren, die voordeelen worden niet dan tegen groote opofferingen verkregen. Onbelemmerde mededinging is eene spijs die slechts een gezond ligchaam kan verdragen. Want men heeft niet genoeg aan lage tarieven; het gevierde beginsel, zal het waarlijk heilzaam werken, moet iederen tak van wetgeving beheerschen en het gansche staatsgezin bezielen. Wanneer men het eene versleten dwaasheid noemt ter bescherming van eigen arbeid den natuurlijken loop van buitenlandschen invoer te stremmen, voorzeker zal men de veel erger ongerijmdheid niet willen begaan om op den inlandschen markt den vreemdeling te bevoorregten, door aan den ingezeten kunstmatige hinderpalen in den weg te leggen.

»En echter die ongerijmdheid bestaat in Nederland. Daar heeft men de onbeperkte mededinging in triomf binnengehaald, maar haar gevolg, ontheffing der nijverheid, tot nog toe buiten gesloten. Terwijl het Tolverbond, terwijl Frankrijk en België de zegeningen des vrijen handels nog luttel schijnen te waarderen en zelfs het hooggeprezen Engeland, zoodra het geene levensmiddelen of ruwer stoffen, maar fabricaten geldt, in de vlag der freetraders beschermde tarieven hult, rukte Nederland de slagboomen aan zijne grenzen alle omver, maar bleef desniettemin binnen die grenzen zelfs grondstoffen der productie belasten en den fabrikant in de boeijen der administrative surveillance kluisteren.

»Voor de waarheid dezer uitspraak geeft het tegenwoordig belastingstelsel honderde voorbeelden aan de hand.»

En later op blz. 4 lezen wij nog:

»En wij mogen het niet verzwijgen, Mijne Heeren, hoe diep het ons grieft de belangen der Nederlandsche industrie wel eens verachtelijk ter zijde te zien schuiven en als onbeduidend en nietswaardig te hooren voorstellen. Die industrie, zegt men, kwijnt, beteekent niets. Om haar behoeft men zich niet veel te bekreunen. Maar is verwaarloozing en ontmoediging het middel om deze [illegible] te herstellen? Waarom [illegible] Omdat het in Nederland, weleer onder de volkeren der aarde ook hierin zoo uitstekende, thans aan kapitaal, aan zaakkennis of aan eenig ander natuurlijk vereischte ontbreekt? Neen, maar omdat de arbeid zich niet kan opligten onder het wigt, door den wetgever er opgelegd en alleen door den wetgever er weder af te nemen. En men wane niet, dat zonder industrie een handelsstaat duurzaam bloeijen kunne of eene natie in waarheid beschaafd zijn. De industrie, die door de schoone kunsten gediend wordt en de natuurwetten spant in haar gareel, verfijnt den smaak, scherpt den geest en wekt verstandelijke bekwaamheden op die de handel niet voeden en de landbouw niet uit zich zelven scheppen kan. Geen tak van bestaan, die zoo veel tot de volksveredeling toebrengt. Zonder haar zijn de bevolkingen der groote steden, de brandpunten, waarvan de verlichting uitstraalt, zonder uitzigt en brood, en de staatsman, die zijne natie tot industriëlen achteruitgang of stilstand veroordeelt, breekt over hare gansche toekomst den staf.»

Met dergelijke wijze lessen voor oogen kan het der Regering, indien haar voornemen ernstig is gemeend, inderdaad, niet moeijelijk vallen, om, door het formuleren van hare denkbeelden in den vorm van wetsvoorstellen, het bewijs te leveren, dat zij de levenskracht der Natie wil aanwakkeren en de banden, die haar omkneld houden, van lieverlede verbreken.

Al wat met de hervorming en verbetering van het belastingstelsel in verband staat wekt onze bijzondere aandacht; en elke poging, om daartoe te geraken, al zijn we daarmede ook niet geheel eens, wordt door ons gewaardeerd. Zoo moeten wij heden gewag maken, van een voorstel, dat in den gemeenteraad van Groningen door vier raadsleden is gedaan, om een adres aan den Koning en aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal op te zenden, houdende het verzoek om de heffing der personele belasting aan de gemeenten over te dragen en van de gemeenten de heffing der accijnsen ten behoeve van het Rijk over te nemen. Het adres zelf, van inhoud veelzijdig van belang, meenen wij onzen lezers niet te mogen onthouden. Het luidt aldus:

Artikel 291 der wet van den 29 Junij 1851 *Staatsblad* n°. 85 verpligt de gemeentebesturen tot de herziening hunner plaatselijke belastingen, binnen den tijd van vijf jaren na de dagteekening dier wet.

Iedere herziening en verandering van belastingstelsels heeft hare eigenaardige moeijelijkheid. Die moeijelijkheid wordt voor de gemeentebesturen, vooral voor die van grootere gemeenten, niet weinig vermeerderd, door de verschillende meeningen, die er over belastingstelsels in het algemeen, meer bijzonder omtrent het meer of min wenschelijke der afschaffing van alle belasting op voorwerpen van verbruik, bestaan. De strijd, die daarover gevoerd wordt, is des te levendiger, omdat het een strijd is van beginselen. De voorstellen tot afschaffing van accijnsen in de 2de Kamer der Staten-Generaal gedaan, zoowel als de belofte der regering om dadelijk na het reces der Kamer, hare denkbeelden omtrent het geheele belastingstelsel, in bepaalde voorstellen te formuleren, hebben aan dien strijd nieuw voedsel gegeven.

Die voorstellen en die door den Minister van Finantien afgelegde verklaring hebben de belangstellende aandacht van den raad der gemeente Groningen in hooge mate tot zich getrokken.

Immers, worden die voorstellen aangenomen, zoo zal, naar de meening van dien raad, de toepassing van de bepalingen van de gemeentewet betrekkelijk de heffing der plaatselijke belastingen zoo niet geheel onmogelijk dan toch hoogst moeijelijk gemaakt worden, terwijl het daarenboven hoogst wenschelijk [illegible] voorgekomen, dat de regeling der plaatselijke belasting in het algemeen [illegible] accijnsen bij het worde uitgesteld tot dat het gewigtig punt der [illegible] heffing voor de Rijk zal zijn beslist en het geheele plan van [illegible] rijksbelasting zal zijn vastgesteld en geregeld [illegible] van zijnen pligt

De raad heeft het dan ook [illegible] de belangen der geacht, omtrent deze gewigtige aangelegenheid [illegible] bij Uwe Majesteit voor gemeente, aan zijn bestuur toevertrouwd, [illegible] bedenkingen op te geven, die zich te staan, en eerbiedigljk de [illegible] einde daarop door Uwe Majesteit bij hem hebben voorgedaan [illegible] geslagen worden, als Uwe Majesteit zoodanig [illegible] zal vermeenen te behooren. ten meeste nutte des vaderlands

In de eerste plaats [illegible], gelooft de raad, dat de opheffing van den rijksaccijns [illegible] bezwaren van het bestaande stelsel van indirecte belasting niet zal wegnemen. Die bezwaren toch zijn niet alleen gelegen in de vermeerdering van den prijs der arti-

kelen van eerste levensbehoeften, het zijn hoofdzakelijk de formaliteiten bij de heffing daarvan noodzakelijk, die het behoud der belasting minder wenschelijk maken. Het bestaande stelsel der gemeentelijke accijnsen vooral, is in hooge mate belemmerend voor binnenlandschen handel en verkeer, terwijl daarenboven vele omstandigheden medewerken, om het toezigt moeijelijker, en alzoo de kosten van inning hooger te maken. Zal die indruk worden weggenomen, men beginne met de algeheele afschaffing van alle gemeentelijke accijnsen. Daardoor, doch daardoor ook alleen, zal men de natie werkelijk ontlasten en het binnenlandsch vertier bevorderen.

Door die afschaffing evenwel zal een aanzienlijk te kort in de inkomsten der gemeente ontstaan een te kort dat in de meeste gemeenten en ook bepaaldelijk in de gemeente Groningen, niet geheel door hoofdelijke omslagen zal kunnen gedekt worden.

Daarvoor zal een equivalent kunnen gevonden worden in de overdragt van de heffing der personele belasting aan de gemeenten, terwijl daarentegen de accijnsen, voor zooveel noodig, door het rijk zouden kunnen geheven worden.

Dat zoodanige regeling in het algemeene belang wenschelijk en uitvoerbaar is, is in de laatste jaren meermalen aangewezen en betoogd.

Ten bewijze, dat ook bepaaldelijk voor de gemeente Groningen de uitvoering van dien maatregel mogelijk is, mogen de navolgende cijfers strekken.

De opbrengst der accijnsen in die gemeente wordt voor de begrooting van 1855 geraamd op:

225 opcenten op den rijksaccijns, op het gemaal van de tarwe	*f* 21,580,13½	
200 opcenten op de rogge	» 25,040,00	
		f 46,620,13½
100 opcenten op den rijksaccijns op het geslagt van het rundvee		- 15,269,86½
eene eigene plaatselijke belasting op den wijn, gelijkstaande met 50 opcenten op den rijksaccijns, en 50 opcenten op den rijksaccijns van het gedistilleerd		- 51,100,00
25 opcenten op den rijksaccijns van den turf, benevens eene belasting bij invoer van steenkolen en turf		- 4,966,84½
Te zamen alzoo		*f* 117,956.23½

Misschien zou er eenig bezwaar bestaan, om den rijksaccijns op de levensbehoeften met die opcenten te bezwaren. De raad gelooft evenwel, dat dit bezwaar zou kunnen weggenomen worden door in plaats van die opcenten, de 50 opcenten op de rijksbelasting op den wijn en het gedistelleerd geheven wordende tot 100 te verhoogen. Mogt ook al het rijk op die wijze niet geheel terug ontvangen datgene, wat aan de gemeenten wordt afgestaan zoo vertrouwt de raad, dat het rijk zich die opoffering zal laten welgevallen. De gemeenten toch maken het rijk uit; die gemeenten in hun onderling verkeer van lastige banden en formaliteiten te ontheffen is voorzeker mede de wensch der Hooge Regering. De verwezenlijking van dien wensch zal gewis niet achter blijven uithoofde van eene geringe opoffering voor 's rijks schatkist, waarmede zij welligt zal gepaard gaan.

De geheele natie zoude daardoor gebaat worden en het zij den raad vergund te zeggen, naar zijn oordeel meer, als door de voorgestelde afschaffing van de rijksaccijnsen op den turf en de rogge, vooral wanneer men daarbij let op de groote vereenvoudiging in het bestuur der gemeente en de aanzienlijke besparing van preceptiekosten, die door den bedoelden maatregel zouden kunnen en moeten worden te weeg gebragt.

In de tweede plaats vermeent de raad als eene erkende waarheid te mogen aannemen, dat het voortreffelijkst algemeen belastingstelsel ten eenenmale onvoldoende zou zijn, wanneer het plaatselijke belastingstelsel daarmede niet in overeenstemming is, wanneer tusschen beide geen onderling verband bestaat. En wanneer men dan bedenkt, dat de regering bepaald geformuleerde voorstellen over het geheele belastingstelsel aan de volksvertegenwoordiging heeft toegezegd, daarbij in aanmerking neemt, dat een dusdanig voor geheel de natie zoo gewigtig en veelomvattend wetsontwerp voorzeker langdurig beraad vordert en de aanneming daarvan in de eerste maanden wel niet kan te gemoet gezien worden, dan rijst onwillekeurig de vraag of het niet wenschelijk, ja noodzakelijk moet geacht worden, dat de herziening der plaatselijke belastingen worde uitgesteld tot dat het algemeen belastingstelsel zal zijn geregeld ten einde te voorkomen, dat door eene ontijdige herziening of een nutteloozen arbeid verrigt of wel de weg tot werkelijk grondige verbetering voor geruimen tijd afgesneden zal worden.

Het zijn deze beide bedenkingen, Sire, die den raad der gemeente Groningen de vrijheid doet nemen zich met diepen eerbied tot Uwe Majesteit te wenden, met het verzoek:

Dat het Uwe Majesteit moge behagen, het daarhenen te leiden, dat in de voorstellen tot regeling van het geheele belastingstelsel, door de Rehering aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal toegezegd, tevens de bepaling worde opgenomen, dat met algeheele afschaffing van de gemeente-belasting op voorwerpen van verbruik, de heffing van de personele belasting aan de gemeente worde afgestaan en tevens en in ieder geval, de vereischte voordragt te doen, ten einde de termijn binnen welken, volgens art. 291 van de wet van den 29sten Junij 1851, *Staatsblad* nº. 85, de plaatselijke belastingen herzien en aan de goedkeuring Uwer Majesteit moeten onderworpen worden, verlengd worde tot heen ter tijd het algemeene belastingstelsel voor het rijk zal zijn geregeld.

Waarschijnlijk komen wij op dit adres en de daarin vervatte voorstellen later terug.

Wij lezen in een onzer binnenlandsche bladen de navolgende bladvulling:

Bij een dispuut, dat in de vorige eeuw plaats had, viel een der disputerenden den andere steeds in de rede door een beroep te doen op eene menigte bijbelplaatsen, welke hij, niet in onderling verband, maar slechts brokstuksgewijze aan elkander lapte en zonder zamenhang opdischte. Daar hij tot geen prijs van deze zonderlinge soort van betoogtrant wilde afzien, zeide de andere eindelijk: »Indien op die wijze gedisputeerd wordt, dan zal ik u bewijzen, dat gij verpligt zijt u op te hangen: In Matth. XXVII: vs. 5 staat: »Judas ging heen en hing zich op.« En in Lucas X: vs. 37 staat: »Ga en doe desgelijks.«

Zou op de wijze, waarop *de Nederlander* door midde van citaten steeds tracht te bewijzen, wat hij bewezen wil zien, niet dikwerf hetzelfde antwoord zijn te geven?

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Daar de meeste buitenlandsche dagbladen heden niet verschenen zijn, is het nieuws bijzonder schraal. Het eenige wat van het tooneel des oorlogs te melden valt, is een te Londen verspreid gerucht, volgens hetwelk op de Russische vloot in de haven van Sebastopol, veel beweging bespeurd wordt, hetgeen daaraan wordt toegeschreven, dat de Russische admiraal voornemens is die haven te verlaten, om, zoo zich een goede kans aanbiedt, de geallieerde vloot aan te tasten.

Omtrent de positie van Rusland tegenover het Britsch Indische rijk, zegt het laatste nummer van de *Friend of India* het volgende: Het is nu vier jaren geleden, dat de eerste bezorgdheid omtrent het voortrukken der Russische strijdmagt naar onze (de Britsche) grenzen begon te ontstaan; de inboorlingen deelden de bezorgdheid der Regering; de Muzelmansche bevolking verwachtte de komst van een bevrijder, die een nieuw leger van fanatieken door de bergpassen zoude aanvoeren en de Hindoos begroeven hunne kostbaarheden. Daarop volgde eene geweldige reactie. Het werd bekend dat Rusland zijne plannen had uitgesteld en men meende ze voor goed had opgegeven. In de plaats van angst begon er vertrouwen te heerschen. Men hield het voor onmogelijk, dat Rusland van de Kaspische Zee zou kunnen voorwaarts dringen en bekommerde zich weinig meer omtrent de staatkunde van Centraal-Azie. Heden is weder eene reactie naar den tegenovergestelden kant ingetreden. Wij zijn in staat op de meest bepaalde wijze te kunnen bevestigen hetgeen vroeger omtrent de bewegingen der Russische strijdkrachten gemeld en van velerlei zijden tegengesproken is. Ongeveer eene maand geleden, kwam een gezant van Kokan, uit naam van Schazahda Sultan Mahomed, Suddorye, als zendeling bij den Britschen kommissaris te Peschawer aan. Hij was een halfjaar op reis geweest en verhaalde veel van het voortdringen der Russen in de rigting van Kokan. Een gewigtiger gezantschap volgde hem op den voet, door Dost Mahomed gezonden, die werkelijk beangst was voor de Russen. Hij smeekte de Britsche Regering om bijstand; het verdere doel der zending kwam men niet te weten.— Wat ons betreft, wij stellen ons niet voor, den vroegeren angst voor de Russen weder op te wekken. Wij weten, dat Kokan 700 mijlen van Khyber verwijderd is, dat de weg door woestijnen loopt, dat Baber in die streken twee legers in de sneeuw verloor en dat 20,000 Russische Kalmukken in het dal van Peschawer zouden vernietigd worden, wanneer het hun mogt gelukken de passen te forceren. Wij beschouwen elke inmenging in de aangelegenheden van Centraal-Azie met denzelfden angst als elk onzer zaakkundige officieren. Het heeft ons slechts ongelukken en tot nu toe geen roem verschaft. Doch wij wilden ons ook niet inlaten met Birmah en werden er nogtans toe verpligt. Er kunnen zich altijd gevallen voordoen, die ons eene inmenging opdringen. Zoolang de staten van Centraal-Azie onder de heerschappij van inboorlingen staan, kunnen hunne geschillen ons onverschillig zijn. Bevinden zij zich in vrede, dan weten wij dat onze karavanen ongehinderd haren weg gaan, dat onze inkomsten daarvan voordeel zullen trekken. Zijn deze barbaarsche volkstammen onderling in oorlog met elkander, dan hebben wij den troost dat een hunner het onderspit moet delven, en dat dit een voordeel voor de wereld is. Anders zoude het zijn indien deze staten vereenigd werden, wanneer een nieuw rijk, eene groote door een Westerschen staat georganiseerde militaire magt kon worden tot stand gebragt. Een dergelijk geval houden wij in het geheel niet voor onmogelijk. Reeds, dit gelooft men ten minste, — zijn de Russen meester van Kokan. Hunne officieren zijn niet aldaar om te botaniseren of om een land van Steppen te ontwerpen. Mogelijk dat zij het juist niet op Indie gemunt hebben, en wanneer dit het geval mogt zijn, dat zij hun doel niet zullen bereiken. Doch het eene of andere doel moet hen daarhenen gevoerd hebben, en het zou ongerijmd zijn te beweren, dat het niet noodzakelijk zou zijn hunne stappen met de grootste opmerkzaamheid gade te slaan.

In eene mededeeling uit Weenen aan het *Journal de Francfort* wordt op de meest bondige wijze een beschuldiging der *Neue Preuss. Zeitung* wederlegd, volgens welke het in het plan der verbondene mogendheden zoude liggen Finland, Polen en de Krim van Rusland los te scheuren, en dit laatste van allen invloed op de Europesche aangelegenheden te berooven. Niets van dit alles, wordt hierop uit Weenen verklaard, wordt door de verbondene mogendheden beoogd. Zij hebben geen ander doel: dan de bevestiging van het Europesche evenwigt, door strikte handhaving der integriteit des Turkschen rijks en door Rusland terug te brengen op den weg van strenge achting voor het Europesche staatsregt. Op eene verzwakking van Rusland is het volstrekt niet gemunt, tenzij men het als eene verzwakking van Rusland beschouwt, indien dit rijk gedwongen wordt, om van de plannen af te zien, welke hetzelve reeds sedert vele jaren tegen de onafhankelijkheid van het Oosten en Westen, heeft gevormd. Indien Rusland niet geneigd is eenen vrede op de naauwkeurig omschreven vier guarantie-punten te sluiten, dan zou het hierdoor duidelijk bewijzen, dat het niet voornemens is van de voornoemde plannen af te zien. De Czaar zal alsdan door de wapenen hiertoe gedwongen moeten worden. Het is derhalve niet, zooals het Berlijner dagblad schijnt te gelooven, uit veroveringszucht of andere onedele beginselen, dat Oostenrijk en de Westersche mogendheden onvoorwaardelijke aanneming der vier guarantie-punten verlangen. Overigens heeft Pruissen deze grondslagen naar hunne wezenlijkste bestanddeelen in het additionn. art. van het verdrag van April erkend en zich verpligt het zijne bij te dragen, om dezelve geldend te maken. Hiertoe is aan hetzelve de zekerste weg geopend, door zijne toetreding tot de alliantie van 2 December.

Men verneemt, dat de inschrijvingen voor de nieuwe Fransche leening van den 3den tot den 14den Januarij zullen opengesteld zijn. De rente der 4½ pCt. zal gerekend worden in te gaan met 22 September, en niet 22 December, zoo als gisteren per telegraaf gemeld is; terwijl de inschrijvingen voor dit fonds zullen aangenomen worden tegen 92 pCt. De inschrijvingskoers der 3 pCts. blijft, zooals bereids is medegedeeld, 65,25. Het amortisatie-fonds à 1 pCt. van het nominale kapitaal, zal jaarlijks gebezigd worden tot weder-inkoop der bedoelde schuld.

Den 4den dezer zullen de discussien over het ontwerp tot opheffing van de goederen der kloosters, in de Sardinische kamer van afgevaardigden een aanvang nemen. Het rapport der commissie over dit ontwerp is gunstig voor de regering geweest. Toen in de zitting van 27 Dec. door een lid van de regterzijde mededeeling werd verlangd van de diplomatieke stukken, die betreffende dit onderwerp met de Roomsche Curie gewisseld zijn, gaf de heer de Cavour te verstaan, dat de regering in buitenlandsche aangelegenheden geen toestemming van eenig buitenlandsch gezag noodig had en met goedkeuring alleen van de wetg. vergadering, het regt had geestelijke corporatien te erkennen of op te heffen; en de inkomsten der kerkelijke goederen meer gelijkmatig te verdeelen; dat dan ook over dit onderwerp met het hof van Rome niet onderhandeld was. Op eene andere vraag verklaarde de minister, dat door de beoogde nieuwe verdeeling van de kerkelijke inkomsten voor de betere bezoldiging van arme geestelijken enz., niet minder dan 650 of 700,000 fr. zou overblijven.

De heer Collado, Spaansch minister van finantien, heeft den 29sten Dec. zijne demissie ingediend, die door de Koningin is aangenomen. De quaestie der octrooijen, die tegen zijn gevoelen beslist is geworden, heeft hem daartoe bewogen. De heer Sevillano, een der voornaamste bankiers van Madrid, is in zijne plaats benoemd.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Voorloopig Verslag over het wets-ontwerp tot regeling der verantwoordelijkheid van de Hoofden der Ministeriële Departementen.

Het onderzoek in de afdeelingen der Kamer van het bij de Koninklijke boodschap van den 22sten September jl. ingezonden wets-ontwerp tot regeling der verantwoordelijkheid van de Hoofden der Ministeriële Departementen heeft den volgenden uitslag opgeleverd.

§ 1. Daar sedert de grondwetsherziening van 1848 nu reeds voor de vierde maal eene wetsvoordragt tot regeling der ministeriële verantwoordelijkheid aan de overweging der Kamer wordt onderworpen, heeft men niet kunnen nalaten, het tegenwoordig ontwerp met die vroegere te vergelijken. Op grond van die vergelijking hebben verscheidene leden te kennen gegeven, dat zij de thans aangebodene wet niet anders konden beschouwen dan als eene niet gelukkig uitgevallene omwerking van de wet, die in de zitting der Kamer van 1852 op 1853 aangeboden werd, doch tengevolge van de ontbinding der Vergadering in het laatstgenoemde jaar onafgedaan bleef. Naar het oordeel dezer leden was datgene wat in de tegenwoordige wet nieuw is over 't algemeen niet goed te keuren en zou zij dan alleen welligt aannemelijk worden, zoo zij van de jongste bijvoegselen werd ontdaan. Inzonderheid had men daarbij het oog op de ingevoegde woorden in art. 3, waardoor, naar dit gevoelen, geheel de voorgedragene regeling een onbestemd karakter erlangt, en de strafregterlijke verantwoordelijkheid der Ministers, in plaats van bevestigd te worden, zoo goed als te niet wordt gedaan. — Andere leden traden niet in vergelijkende beoordeeling der wet; maar verklaarden hare aanbieding in zoover met genoegen te hebben gezien, als zij het uitzigt opende, dat eindelijk aan de telken jare terugkeerende, onvruchtbare gedachtenwisseling over een moeijelijk onderwerp voor goed een einde zou komen, en dat, wat er ook voor het strafbaar stellen van bepaalde feiten zijn mogt, ten minste de wijze van regtspleging, bij de vervolging van Ministers in acht te nemen, zou geregeld worden.

§ 2. In vier der afdeelingen is de vraag ter sprake gekomen, of dit wetsontwerp niet als onvolledig moet worden beschouwd, in zoover daarin noch van de strafregterlijke verantwoordelijkheid der Ministers voor slecht of verkeerd beheer, noch van de staatkundige verantwoordelijkheid der Ministers in 't algemeen, noch van de collectieve verantwoordelijkheid van het ministerie gewag wordt gemaakt. Verscheidene leden meenden die vraag toestemmend te moeten beantwoorden. In eene der afdeelingen werd zelfs nagenoeg eenparig het gevoelen uitgedrukt, dat de tegenwoordige wet, ten gevolge van die onvolledigheid, geheel onaannemelijk is.

Bij de ontwikkeling van dit gevoelen voerde men aan, dat het beginsel der ministeriële verantwoordelijkheid, zoo als dit in art. 53 der Grondwet is geschreven en volgens art. 73 door de wet moet worden geregeld, zeer veel meer omvat dan de strafbaarheid voor schennis der Grondwet en der andere wetten, waarvan in het eerste, en dan de geldelijke verantwoordelijkheid, waarvan in het tweede onder-

deel van het tegenwoordig voorstel sprake is. Die takken der ministeriële verantwoordelijkheid zijn integendeel betrekkelijk als slechts van ondergeschikten aard aan te merken. De hoofdzaak is, dat de Ministers verantwoordelijk zijn voor hunne regeringsdaden in 't algemeen, voor geheel hun staatkundig beheer. Die staatkundige verantwoordelijkheid moet niet enkel rusten op de individuele Ministers, maar op geheel het Kabinet, en dus zijn van collectiven aard. Zoo men in der tijd hier te lande grooten prijs heeft gesteld op de opneming van het beginsel der ministeriele verantwoordelijkheid in ons staatsregt, dan was dit vooral ook daaraan toe te schrijven, dat men waarborgen wenschte te bezitten tegen het gemis aan eenheid bij het Bestuur. Men had zich voorgesteld, dat na de erkenning van het genoemde beginsel in zijnen geheelen omvang, 's Lands zaken behartigd zouden worden door een Ministerie, dat zich kenmerkte door eenzelvigheid van staatkundige inzigten en door het streven naar een gemeenschappelijk doel; door een Ministerie, dat in zijne homogeneïteit de voorwaarde bezat van zijne kracht. Van die ruimere, echt-constitutionnele opvatting van het beginsel vindt men intusschen in de tegenwoordige wet geen spoor. Dit heeft, naar de zienswijze dezer leden, ten gevolge dat de wet geheel het begrip der ministeriële verantwoordelijkheid op eene hoogst schadelijke wijze beperkt, of dat ten minste eene zeer beperkte opvatting van dat begrip daaruit zou kunnen worden afgeleid. Zoo ver gaat die beperking, dat, volgens de tegenwoordige wet, de Minister wel strafbaar is, die uitvoering geeft aan een besluit, waaraan door een gebrek in den vorm onwettigheid kleeft, maar daarentegen straffeloos daden zou kunnen plegen, waardoor bij voorbeeld, zonder dat juist de begrooting wierd overschreden, 's Lands geldelijke belangen op eene in 't oog vallende wijze wierden verkort of benadeeld.

In drie der afdeelingen verklaarde de groote meerderheid zich met deze beschouwing omtrent de onvolledigheid van het tegenwoordig wetsvoorstel niet te kunnen vereenigen. Men erkende van die zijde gaarne, dat er behalve de strafregtelijke en geldelijke verantwoordelijkheid der Ministers, zoo als die bij deze wet zou worden geregeld, voor hen eene staatkundige verantwoordelijkheid bestaat; — men gaf volmondig toe, dat deze laatste verantwoordelijkheid in eenen constitutionnelen Staat als de belangrijkste van alle, als de hoeksteen van geheel het regeringstelsel moet worden beschouwd; doch men ontkende de mogelijkheid om in eene strafwet dat beginsel in toepassing te brengen of zelfs te ontwikkelen. Bij elke poging daartoe zou men op onoverkomelijke hinderpalen stuiten. Het mogelijk maken der aanklagte van eenen Minister, hetzij van wege den Koning, hetzij van wege de Tweede Kamer, ter zake van het volgen van bepaalde regeringsbeginselen, die hij ter goeder trouw kon hebben voorgestaan, of van verkeerde regeringsdaden, was niet denkbaar tenzij men de deur wilde openzetten voor grenzenlooze willekeur of voor het plegen der hoogste onbillijkheid. Een Minister kan, zoolang hij geoorloofde daden pleegt, al loopen die ook ten nadeele van den lande uit, daarvoor niet strafbaar zijn. Dwaling, verkeerd inzigt, brengt geene strafbaarheid mede. De zaak zou nog van erger aard worden, als men het begrip der collectieve verantwoordelijkheid — gesteld dat dit tot ons staatsregt behoort, hetgeen door enkelen betwijfeld werd — zoover mogt willen drijven, dat een minister ook voor de dwalingen of verkeerde regeringsdaden van een zijner ambtgenooten regtstreeks zou moeten boeten. Alle vraagstukken van staatkundige verantwoordelijkheid lossen zich op en kunnen zich enkel oplossen in een votum van vertrouwen of wantrouwen van de zijde der Volksvertegenwoordiging, of in een ontslag van wege den Koning. Niet dan een zedelijke band kan in dit opzigt aan de hoofden der ministeriële departementen worden opgelegd. De tegenwoordige wet regelt de strafregtelijke verantwoordelijkheid des Ministers zoover zulks mogelijk is. Nevens die regeling blijft ook voor hen het Strafwetboek bestaan, dat hen strafbaar stelt voor misdrijven, die ook door anderen dan Ministers des Konings kunnen worden gepleegd. De wijze, waarop art. 53 in den considerans der wet is aangehaald, bewijst genoegzaam, dat daarbij het beginsel der ministeriële verantwoordelijkheid in zijn vollen omvang wordt erkend, ofschoon in de wet zelve de regeling dier verantwoordelijkheid binnen bepaalde grenzen blijft.

Op een en ander werd geantwoord, dat men de volstrekte onmogelijkheid, om de staatkundige verantwoordelijkheid bij eene wet als deze te omschrijven, niet kon inzien. Er waren dan toch vroeger proeven in dien geest genomen. men zou bijv. de Minister strafbaar kunnen stellen voor het plegen van daden, waardoor de zekerheid, het belang of de waardigheid van den Staat op eene in 't oog vallende wijze worden verkort of in de waagschaal gesteld. Als eens een Minister van Oorlog niet behoorlijk voor de verdediging van den Staat had gezorgd, zoodat de noodlottige gevolgen van zijn verzuim later openbaar werden, zou hij dan daarvoor niet voor den regter ter verantwoording kunnen worden geroepen? Zoo neen, dan moeten sommigen erkennen, dat de bij de Grondwet voorgeschreven regeling der ministeriële verantwoordelijkheid weinig beteekende, en dat zelfs geheel die regeling wel achterwege kon worden gelaten.

Op deze gronden drongen eenige leden aan op het geven eener uitbreiding in den aangeduiden geest aan art. 3 van het ontwerp. Bleek echter de volstrekte onmogelijkheid om de gevallen te omschrijven, waarin de staatkundige verantwoordelijkheid de Ministers aan straf zou blootstellen, dan wilden zij ten minste, dat het beginsel dier verantwoordelijkheid in de wet werd uitgedrukt, al ware het zonder strafbedreiging. Van het hoogste belang was het toch, dat uit den inhoud der wet niet te eenigen tijd zou kunnen worden afgeleid, dat die verantwoordelijkheid, zoo min als de collective, hier te lande bestaat. Ware het beginsel slechts behoorlijk geconstateerd, dan kon in later tijd, bij meerdere staatkundige ontwikkeling hier te lande, daaraan toepassing gegeven worden. De aanhaling van art. 53 der Grondwet in den considerans was voor dit doel niet genoegzaam, welligt zelfs schadelijk.

In eene der afdeelingen werd door sommige leden nog een ander denkbeeld ontwikkeld. Zij stelden op den voorgrond, dat zoo al in eene wet als de tegenwoordige geene stellige bepalingen omtrent de collective verantwoordelijkheid der Ministers kunnen voorkomen, toch de homogeneïteit van het Ministerie als eene allezins wenschelijke zaak moet worden beschouwd. Alleen een homogeen Ministerie kan de noodige kracht bezitten om de belangen des lands naar eisch te behartigen. Maar dit moest dan ook aanleiding geven tot de vraag, of de heerschappij van dit beginsel niet door andere middelen dan door het brengen van strafbepalingen in het tegenwoordig wets-ontwerp kon worden bevorderd. Aan den Raad van Ministers zouden bijv. regelen kunnen worden gesteld, die gemeenschappelijke raadpleging en een bepaald besluit in dien Raad over alle gewigtige regeringsdaden verzekerden. Door welke regelen die Raad thans gebonden is, weet men niet. Men kent geene andere, dan die in het Koninklijk besluit van 31 Maart 1842 (*Staatsblad* n°. 9) vervat zijn; welk besluit echter met onze tegenwoordige staatsinstellingen in verscheidene opzigten niet meer in overeenstemming is. Strekt het desniettemin nog steeds aan den Raad van Ministers tot rigtsnoer, dan zou welligt door eene herziening van dit Reglement eene schrede voorwaarts op den goeden weg worden gedaan. Met name meende men in bedenking te moeten geven, of niet de regel in te voeren ware, dat elke wet, behalve de onderteekening van den meer bepaald betrokken Minister, ook die dragt van den tijdelijken Voorzitter van den Raad van Ministers. Zoo doende zou het beginsel uitgemaakt zijn, dat geenerlei wet vastgesteld wordt dan met medewerking van het gezamenlijke Ministerie.

§ 3. Door verscheidene leden is de aanmerking gemaakt, dat de bepalingen omtrent de geldelijke verantwoordelijkheid van de hoofden der ministeriële departementen niet in de tegenwoordige wet te huis behooren maar voor de comptabiliteits-wet moesten worden voorbehouden. Naar het gevoelen dezer leden kan de regeling van dit punt niet plaats hebben, zoolang geene bepaalde keuze van een comptabiliteits-stelsel is gedaan en aan art. 122 der Grondwet uitvoering is gegeven, volgens hetwelk het slot der jaarlijksche Staatsrekening niet meer door de Algemeene Rekenkamer bepaald, maar door de wet vastgesteld wordt. Wil men die regeling vooraf beproeven, de uitkomst zal leeren, dat zij niet anders dan hoogst gebrekkig kan zijn, en dat men daardoor in allerlei tegenstrijdigheden vervalt. De inhoud der tweede paragraaph van het thans aangeboden wetsontwerp strekt hiervan ten bewijze. De daar voorkomende bepalingen schijnen toch te strijden met het thans hier te lande bestaande comptabiliteits-stelsel. Zij zouden zich beter met een repressief dan met een preventief comptabiliteits-stelsel laten overeenbrengen.

De meerderheid der leden, ofschoon het gewigt dezer bedenkingen niet miskennende, toonde zich gestemd voor het behoud der bepalingen wegens de geldelijke verantwoordelijkheid in het tegenwoordig wetsontwerp. Toen het vorig wetsontwerp op de ministeriële verantwoordelijkheid werd aangeboden, was ook de zaak der regeling van het comptabiliteits-stelsel aanmerkelijk gevorderd. Hoeveel verschil van gevoelen over dat onderwerp moge heerschen, destijds bestond ten minste eenig uitzigt op het doen eener bepaalde keuze van stelsel, en zou het dus ook welligt verkieslijk geweest zijn, de regeling der geldelijke verantwoordelijkheid uit te stellen tot die keuze gedaan was. Thans bevindt de Kamer zich te dezen aanzien op een geheel ander standpunt. Geen wetsontwerp tot regeling van 's Rijks comptabiliteit is bij haar aanhanging, en bij de moeijelijkheid van het onderwerp laat het zich niet aanzien, dat de aanbieding daarvan spoedig volgen zal. Onder zoodanige omstandigheden moet het raadzaam geoordeeld worden, de regeling der geldelijke verantwoordelijkheid in de tegenwoordige wet te behouden. Men zou anders gevaar loopen, dat dit onderwerp niet slechts bij voorraad ongeregeld bleef, maar dat het bij voortduring van de eene wet naar de andere wierd teruggekaatst.

Considerans. Verscheidene leden hebben, terugkomende op het reeds in § 2 van dit verslag geuit gevoelen, zich tegen de aanhaling van art. 53 der Grondwet in dien aanhef van het wets-ontwerp verklaard. Dat grondwetsartikel erkent de staatkundige verantwoordelijkheid der Ministers in haren geheelen omvang, en wanneer het wordt aangehaald, zou dus in de wet zelve van die verantwoordelijkheid in algemeenen zin sprake moeten zijn. Dit is echter het geval niet, en de wet is dus in strijd met de beweegreden. Ook zou uit de aanhaling van art. 53 in den aanhef van eene wet als deze af te leiden zijn, dat de ministeriële verantwoordelijkheid zich binnen die naauwe grens beperkte welke het ontwerp daaraan geeft. De overige leden, vereenigden zich geenszins met deze bedenking. Hunnes inziens heeft de aanhaling van art. 53 der Grondwet, in verband met geheel de inrigting der wet, de beteekenis, dat de in het genoemde artikel erkende verantwoordelijkheid der Ministers dat begrip in zijnen geheelen omvang omvat, en dat slechts onderdeelen dier verantwoordelijkheid, namelijk de strafregtelijke en de geldelijke, voor regeling bij de wet vatbaar zijn. Wel verre dus, dat men te dezer plaatse art. 53 weggelaten wilde hebben, stelde men van deze zijde op het behoud daarvan prijs, omdat juist in de aanhaling eene erkenning der staatkundige verantwoordelijkheid gelegen was, en dus daardoor een vroeger aangevoelde hoofdbezwaar tegen de wet weggenomen of ten minste gematigd werd.

's Gravenhage, 2 Januarij.

Z. M. heeft tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd jhr. mr. H. M. C. Clifford, Hoogstdeszelfs hofmaarschalk.

Z. M. heeft op verzoek eervol ontslag verleend, als: aan den heer F. P. Martin als hoofd-commies der posterijen, behoudens aanspraak op pensioen; en aan den heer P. F. Smissaert, als surnumerair bij het vak der posterijen; voorts benoemd tot hoofd-commies per posterijen, den heer H. J. Becker; tot commiesen der posterijen van de 1ste kl. den heer J. E. Mispelblom Beijer, van de 2de klasse den heer J. J. H. Mispelblom Beijer, tot surnumerair bij het vak der posterijen den heer D. Hordijk.

Z. M. heeft het kantoor der directe belastingen en accijnsen, bestaande uit de gemeenten 's Heerenbroek en Borselen, ingetrokken en ingedeeld als volgt, 's Heerenhoek bij de ontvangst van 's Heer Arendskerke c. a., residentie Heinkenszand, als hoofdplaats van het kantoor, met benoeming tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Heikenszand c. a. aan den heer F. Ermerins, thans ontvanger te 's Heerenhoek c. a. Borselen bij het kantoor van Ovezande c. a., onder voortdurend beheer van den heer J. Kleinhens thans ontvanger aldaar.

Z. M. heeft met ingang van den 1sten Januarij 1855, naar ouderdom in rang bevorderd tot luitenants-ter-zee van de 1ste kl. de luitenants-ter-zee van de 2de kl., A. Schotborg, G. van Hecking Colenbrander, G. Lambert, A. D. van Gennep, P. Pan, W. B. F. Escher; tot luitenants-ter-zee van de 2de kl., de adelborsten der 1ste kl. H. J. Stoltz van der Sloot; D. G. E. R. baron van Welderen Rengers, J. P. Uittenhooven; C. J. Smith, C. P. van der Star, J. P. van Rossum, P. Swaan, P. ten Bosch, K. J. Viehoff, H. E. A. Frucht, J. J. Habets, P. J. Rosenwald, J. J. Koster. R. Star Busmann, E. L. baron van Heeckeren van Walien; tot officier van gezondheid der 1ste kl. den officier van gezondheid der 2de kl. A. H. Neijssel; met bepaling, dat hij zal rang nemen tusschen de officieren van gezondheid der 1ste kl. C. C. F. Gruelmenn en H. L. Oudenhoven, tot officieren van gezondheid der 2de kl. de officieren van gezondheid der 3de kl. J. F. G. T. Kluge, en J. J. W. de la Cour, met bepaling dat zij zullen rang nemen, de eerste tusschen de officieren van gezondheid der 2de kl. F. W. E. Meijer, C. F. Lucke, en de andere tusschen de officieren van gezondheid der 2de kl. H. L. Koning en C. F. T. Hommel, voorts benoemd tot offic. van gezondheid der 3de kl. in het vaste kader der zeemagt, den heer J. F. P. Ermerins; wijders almede naar ouderdom in rang bevorderd, tot officieren van administratie der 3de kl. de adjunct-administateurs, J. C. L. K. van Welij en J. A. Waldeck; en tot adjunt-administateurs de scheepsklerken, J. F. K. Wissel; B. M. E. Crevecoeur, J. H. C. ten Hoove, G. H. C. van Nuijs; en H. A. van Berkel, met bepaling, dat zij zullen rang nemen, de eerstgenoemde tusschen de adjunctadministrateurs F. T. Steinbuch en A. C. Jager, de tweede tusschen de adjunct-administrateurs A. C. Jager en B. L. van Daalen Wetters, en de drie overigen onder laatstgenoemden adjunct-administrateur; tevens is de luit.-ter-zee van de 1ste kl. J. N. Huijs, met den laatsten December ll. eervol afgevoerd uit het corps zee-officieren der Nederlandsche marine, en hij, ter zake van langdurige dienst, op pensioen gesteld, ten bedrage van, *f* 1000 's jaars.

* In de zitting van den gemeenteraad alhier, van heden, is onder anderen ingekomen een praeadvys van burgemeester en wethouders, strekkende om het verzoek van den heer Hermans toe te staan, tot het leggen eener brug tusschen de Koediefstraat en den Fluweelen Burgwal.

Voorts is ingekomen een voorstel van burgemeester en wethouders om, even als ten jare 1853, voor de tentoonstelling der Koninklijke Nederlandsche maatschappij tot aanmoediging van den tuinbouw, afdeeling 's Gravenhage, van stadswege eene medaille uit te loven.

Na lange discussie is met 25 tegen 10 stemmen besloten, aan den heer Mirande weder voor drie jaren te verhuren het huis aan den hoek van de Prinsengracht en de Varkensmarkt.

Tot stedelijke armverzorgers te Scheveningen zijn provisioneel voor een jaar benoemd de heeren Taat en Hoogenraad, en is daarbij tevens beslist, dat de betrekking van diaken (door die heeren alsnog vervuld) onvereenigbaar is met die van stedelijken armverzorger.

Met eenparige stemmen (op die van den heer Weenink na) is goedgekeurd het adres aan den Koning, waarbij wordt opgekomen tegen de niet-goedkeuring door Gedep. Staten van de gemeentebegrooting voor 1855, uit hoofde daarbij niet waren overgelegd de bewijsstukken der verschillende diaconiën met betrekking tot hare rekeningen en verantwoording.

Vervolgens zijn aangevangen de beraadslagingen over de ontwerp-verordening op buskruid, enz., en zijn de artikelen 1—3 aangenomen. De verdere beraadslaging is uitgesteld tot de eerstvolgende zitting.

Thans is besloten tot het indienen van een adres aan den Koning tot wijziging der bestaande wet van 1815 op hetzelfde onderwerp.

*. Het galabal, dat morgen avond ten Hove zal plaats hebben, zal luisterrijk zijn; de nieuwe zalen, waaraan den geheelen zomer is gewerkt, en die in den stijl van Lodewijk XV zijn, zijn zeer prachtig, en zullen voor de eerste maal gebruikt worden; den 10 dezer zal er ten Hove weder een groot feest met souper plaats hebben. Naar men verzekert, zullen deze feesten ter opening strekken van meerdere, welke gedurende dezen winter door Z. M. zullen gegeven worden.

*. Naar men verneemt is de geldleening, uitgeschreven door kerkvoogden van de Hervormde gemeente tot voltooijing der vernieuwingen van de Willems kerk alhier nog niet voltcekend; de gelegenheid staat alsnog open voor hen die aan deze geldleening zouden wenschen deel te

nemen. Men koestert dan ook de hoop, dat kerkvoogden hunne pogingen zullen zien bevredigd, door verdere deelneming daaraan; men weet dat er gelegenheid is tot deelneming voor *f* 100 en meerder à 3 pCt en dat 's jaarlijks minstens *f* 3000 zullen worden afgelost en de geheele leening in negentien jaren zal zijn afgeloopen.

Z. M. heeft bij besluit van 25 Dec. vernietigd een besluit van den gemeenteraad van Beusichem van 28 Julij ll., betreffende het in die gemeente aanwezige muntfonds Die vernietiging heeft plaats gehad op grond dat, in strijd met art. 46 der gemeentewet tot het nemen van dit besluit medegewerkt hebben leden van den raad, die tevens tot de zoogenaamde bijzondere muntgeregtigden van het dorp Beusichem behooren.

De Minister van Finantien heeft ter kennis gebragt dat hij voortduring de navolgende kapitalen aanwezig zijn tot verzekering van de verzilvering van het in omloop zijnde bedrag van *f* 10,000,000,00 in muntbiljetten.

Inschrijvingen op het grootboek van nationale schuld: 1o. op het 3% 's grootboek een kapitaal groot *f* 1,010,300.00, naar den koers, aangewezen bij art. 5 der wet, van 60 ten honderd, uitmakende eene waarde van *f* 606,180.00 2o. op het 2½ % 's grootboek een kapitaal van *f* 14.402,000.00, naar den koers, aangewezen bij art. 5 der wet van 50 ten honderd, uitmakende eene waarde van 7,201,000,00, en 3o. onder bewaring der Nederlandsche Bank, aan schatkistbiljetten, daargesteld volgens de wet van den 18den Junij 1851 (*Staatsblad* no. 65) een kapitaal van *f* 2,193,000.00 Te zamen *f* 10,000,180,00.

Blijkens eene van Z. M, consul te Bilbao ontvangene opgave, is die haven gedurende het jaar 1854 door 6 schepen onder Nederlandsche vlag bezocht geworden, en wel door 3 komende van Vlaardingen met kaas en tabak, 2 van Hamburg met planken en 1 van Londen in ballast. Van deze vaartuigen vertrokken 3 wederom naar Vlaardingen met kastanjes, 1 naar Londen met wol en 1 in ballast naar Santander.

Tevens wordt door gemelde consul berigt: dat, te beginnen met de maand Januarij 1855, in de haven van Bilbao een stoomvaartuig in dienst zal worden gesteld, bestemd om, op het daartoe door de scheeps-kapiteins te kennen te geven verlangen, de vaartuigen binnen en buiten de haven te slepen.

Het reglement en tarief voor die stoomsleepdienst kunnen de belanghebbenden raadplegen aan het Departement van Buitenlandsche Zaken alwaar het ter inzage voorligt.

Regenten der R. Kath. weezen en armen van 's Gravenhage, hebben met goedkeuring van Z. M. den Koning, besloten, eene loterij te houden, van daartoe in te zenden voorwerpen van kunst en smaak, ten einde uit derzelver opbrengst te voorzien in de behoefte der kleeding, en ligging van hen, die in het nieuwe R. Kath. Oude mannen- en vrouwenhuis zullen opgenomen worden. Zij bevelen genoemde loterij aan de deelneming en medewerking van hunne geloofs- en stadgenooten aan. Zij vleijen zich, dat de ingezetenen dezer stad, overtuigd van het liefdadig doel, hunne pogingen, zoowel door het toezenden van geschenken, dienende tot prijzen, als door het nemen van loten, ruimschoots zullen ondersteunen.

Gedurende het afgeloopen jaar is de koninklijke bibliotheek alhier door 1872 personen bezocht geworden, om aldaar verschillende boeken te raadplegen, en leterkundige nasporingen te doen; het getal boekwerken uit deze inrigting aan personen, die daartoe geregtigd zijn, ter leen verstrekt, bedraagt 1375.

In de residentie is aangekomen en aan het Hotel de l'Europe afgestapt de beroemde virtuose Wilhelmina Clauss.

* De *Hollande Musicale* berigt, dat onze landgenoot, de heer Ch. Hekking, eerste violoncellist in het groot théatre van Bordeaux, binnen kort alhier verwacht wordt.

* Hetzelfde blad meldt, dat mej. Haenen (soprano) van Maastricht, die den eersten prijs op het conservatoire te Brussel heeft behaald, alsmede de jeugdige Heinefetter, kweekeling van Liszt, hier te lande verwacht worden.

* Ook berigt de *Hollande Musicale*, dat mevr. de Vries van Os als prima donna bij den Italiaanschen schouwburg te New York is aangenomen; en zoo men wil, tegen eene geldelijke belooning van zesduizend franken in de maand, en zulks tengevolge van hare boven alle verwachting welgeslaagde pogingen te St. Louis.

De *Rotterdamsche Ct.* van heden deelt den volgenden kwinkslag mede als toespeling op het jaartal des nieuw begonnen jaars:

Het zal een goed en goedkoop fooijen jaar zijn; want ieder een krijgt twee vijfjes, zonder dat het iemand iets kost.

De *A. Ct.* ontleent aan een particulier schrijven het volgende:

„Het is niet onbekend, dat onlangs van regeringswege eene oorlogstoomboot naar Japan is gezonden, waarvan de kommandant in last had met het gouvernement aldaar onderhandelingen aan te knoopen, ten einde concessien ten voordeele van den Nederlandschen handel te verkrijgen. Uit eene bron, waarop ik meen te kunnen staat maken, verneem ik, dat alhier met de mail particuliere berigten zijn ontvangen uit Rieuw in Oost-Indie, waar gemelde boot geankerd lag, op hare terugreis van Japan. Zij, de berigten, luid dan, zouden de aangewende pogingen tot bereiking van het doel, hierboven vermeld, met den besten en meest gewenschten uitslag bekroond zijn.

Te Alkmaar hebben in het afgeloopen jaar plaats gehad 412 geboorten, 307 sterfgevallen, 99 huwelijken en 1 echtscheiding.

In het jaar 1854 zijn te Alkmaar ter markt gebragt 18,593 stapels kaas te zamen wegende 4,133,655 Ned. pd. De grootste markt was van 14 Julij, 716 stapels met 171,424 Ned. pd.; de daarop volgende van 22 Dec. 692 stapels met 158,694 Ned. pd., de derde grootste markt van 30 Junij, 682 stapels met 165,664 Ned. pd.

Correspondentie.

De redactie heeft tot haar leedwezen, het adres verloren van den geachten Rotterdamschen inzender, *d. B.* van het stuk uit den Engelschen Economist, *the brigt side of the picture*, geplaatst in de Grondwet van 28 December jl.

De redactie noodigt dien heer uit nogmaals zijn adres te willen opgeven, daar men tot ZEd. een verzoek heeft te rigten.

Advertentien.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 2 Januarij 1854.

Nederland.	Pct.	
Ned. W. Schuld.	2½	59 3/4 13/16 13/16
Dito Certificat.	3	71
Dito Dito. .	4	89 1/8 1/4 1/4
O. I. Leening .	4	88 3/4
Amort. Syndic.	3½	86 3/4
Hand.-Maats. .	4½	
Belgie.		
Certificaten . .	2½	
D° *Rotschild* .	2½	
Frankrijk.		
Obligatien . . .	3	
Spanje.		
Nieuwe	1	18 1/8 3/16
Dito Buitenl. .	3	
D° Binnenl. s/m.	3	32 6/8 7/8 7/8
Bew. Sp. Com.		4 7/8 5
Amort. Schuld.		
Portugal.		
Londen nieuwe.	5	36 7/8 15/16
D° uitgest. .	4	

Rusland.	Pct.	
Hope 1798/1816	5	100 3/8
Dito 1828/1829	5	
Cert. 1831/1838	5	82 1/2
Dito Dito	4½	85 1/2 5/8
Dito *Hope* . .	4	
Dito *Stieglitz* [illegible]	[illegible]	
Dito dito 5e Ser.	4	
Inschr. Assig. .	6	
Certific. dito. .	6	57 3/4
Polen.		
Obligatiën . . .	4	
Oostenrijk.		
Metaliek . . .	5	62 3/8 5/16
Dito bet. Amst.	5	72 5/8 13/16
Dito lett. B. .	5	72 5/8 13/16
Dito 1847 . . .	2½	31 13/16
Dito 1851/1852	2½	31 13/16

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. 96½; dito te Lond. 1843. 5 pct. 96; Mexic., te Lond. 3 pct. 20 5/16, 1/16; dito Onb. 20 5/16, 9/16; Gren., te Lond, Uitg. 5 5/8; Eduad. 2¼; Peru 4½ pct. 66¾.

De markt leverde heden wederom niets belangrijks op, meest alle fondsen werden tot bijna onveranderde prijzen verhandeld, alleen waren Holl. en Oostenrijksche iets flaauwer gestemd.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.